

<https://doi.org/10.15330/msuc.2021.24.95-99>

7. Raiola, G., Aliberti, S., Esposito, G., Altavilla, G., D'Isanto, T. and D'Elia, F. (2020). "How has the Practice of Physical Activity Changed During the COVID-19 Quarantine? A Preliminary Survey", *Teoriâ Ta Metodika Fizičnogo Vihovannâ*, Vol. 20(4), PP. 242–247. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2020.4.0>

8. Zhang, M., Mai, J., and Liao, Z. (2021). "Coronavirus Pandemic During the period of University Student Physical Education Satisfaction Investigation and Research on Sports Consciousness", *Proceedings of the 2021 2nd International Conference on Mental Health and Humanities Education (ICMHE 2021)*, 220–226. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.210617.068>

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.5(150).09

УДК 796:378.396

Домінюк М. М.,
викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки,
Львівський державний університет внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ Й СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ЖІНОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У статті досліджено особливості професійного навчання й службової діяльності майбутніх офіцерів-жінок для підрозділів Національної поліції України в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання Міністерства внутрішніх справ, та яким чином специфічні умови навчально-службової діяльності курсанток пов'язані з рівнем їх спеціальної підготовленості. Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення навчально-методичних рекомендацій за тематикою дослідження, документальний метод, метод порівняння.

З'ясовано, що високий рівень фізичної підготовленості, яка є компонентом спеціальної підготовленості, майбутніх офіцерів-жінок Національної поліції тісно пов'язаний із ефективністю службової діяльності та успішністю навчання курсанток закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання Міністерства внутрішніх справ. Результати проведеного дослідження свідчать про необхідність підвищення рівня фізичної підготовленості майбутніх офіцерів-жінок протягом навчання у закладах вищої освіти Міністерства внутрішніх справ України, що сприятиме підвищенню рівня спеціальної підготовленості курсанток, якості освітнього процесу й покращенню виконання службових завдань.

Ключові слова: спеціальна підготовленість, специфічні умови навчання, майбутні офіцери-жінки.

Domyuk M. Peculiarities of training and official activity in the context of special training of future women officers of the National Police of Ukraine. The article examines the peculiarities of professional training and service activities of future female officers for units of the National Police of Ukraine in higher education institutions with specific training conditions of the Ministry of Internal Affairs, and how specific training conditions for cadets are related to their special training. Research methods: theoretical analysis and generalization of educational and methodical recommendations, Internet resources on research topics, documentary method, method of comparison.

It was found that the high level of physical fitness, which is a component of special training, future female officers of the National Police is closely related to the efficiency of service and success of cadets in higher education with specific training conditions of the Ministry of Internal Affairs. The results of the study indicate the need to increase the level of physical fitness of future female officers during training in higher education institutions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, which will increase the level of special training of cadets, the quality of education and performance.

Key words: special training, specific training conditions, future female officers.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Освітній процес та професійна підготовка майбутніх офіцерів Національної поліції України (НПУ) до майбутньої професійної діяльності обумовлюється низкою чинників, зокрема, вимогами до їх спеціальної підготовленості, в тому числі і правоохоронців-жінок, які мають вільно й швидко орієнтуватися в умовах службово-оперативної діяльності, здатні ефективно діяти в екстремальних умовах, під час переслідування, затримання й конвоювання правопорушників, під дією несприятливих чинників тощо [2; 4].

Однак, на сьогоднішній день спостерігається негативна тенденція щодо рівня спеціальної підготовленості майбутніх офіцерів-жінок НПУ у процесі навчання та службової діяльності, які мають певні особливості, у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання Міністерства внутрішніх справ (ЗВО МВС).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Професійне навчання майбутніх офіцерів для підрозділів НПУ регламентується Конституцією України, законами України, наказами МВС України, Стандартом вищої освіти України: спеціальність 262 "Правоохоронна діяльність".

Згідно закону України "Про Національну поліцію" [7] у переліку функціональних обов'язків сучасного поліцейського можемо виокремити такі: забезпечення безпеки громадян, застосовуючи при необхідності, достатні силові засоби та методи; здатність розрізняти ситуації небезпеки; керуючись етичними нормами діяти без упередження за будь-яких обставин; професійне виконання своїх службових обов'язків; припинення порушень публічного (громадського) порядку та масових заворушень; затримання правопорушників; силове протистояння тощо. Враховуючи зазначене необхідно підкреслити, що обов'язки поліцейського здатні якісно виконувати лише високоосвічені, фізично підготовлені, свідомі особистості з високим рівнем відповідальності за результати службової діяльності, які володіють усіма набутими

компетентностями: знаннями, вміннями, навичками, здібностями, сформованими професійними рисами, що набуваються у процесі навчання у ЗВО МВС [3; 9].

Аналіз літературних джерел та особливостей службово-оперативної діяльності особового складу Національної поліції України дає підстави стверджувати, що сучасний поліцейський повинен мати високий рівень спеціальної підготовленості, а саме: відмінно розвинені фізичні якості, задовільний функціональний стан організму, сформовані рухові уміння та навички щодо застосування поліцейських заходів фізичного впливу, тактики самозахисту й особистої безпеки, відмінне здоров'я [8; 10].

Дослідженню аспектів професійної підготовки майбутніх офіцерів у ЗВО МВС зі специфічними умовами навчання присвячені праці науковців: Ю. М. Антошківа (2004), В. В. Бондаренка (2019, 2021), Ю. В. Вереньги (2015), В. А. Дідковського (2020), А. В. Магльованого (2015), С. М. Решка (2017, 2020), С. М. Безпалого (2012) та інших. Також накопичено значний педагогічний досвід вчених щодо вдосконаленню фізичної підготовки правоохоронців: І. П. Закорко (2011), В. В. Домніцак (2012), Т. Г. Білоброва й А. М. Биковська (2020), С. Х. Яворський (2004), В. І. Дяченко (1999), який слід урахувати під час освітнього процесу майбутніх офіцерів НПУ в ЗВО МВС зі специфічними умовами навчання.

Питання вдосконалення фізичної підготовленості жінок в системі МВС розглянуто у наукових пацях А. В. Магльованого (2007), А. М. Лаврентьева (2013), М. А. Чоботько та І. І. Чоботька (2020), Р. В. Камнева та В. В. Крючкова (2016), В. А. Ластовкіна (2021), А. В. Турчинова (2018), у тому числі курсантів-жінок упродовж навчання в ЗВО МВС: О. І. Тьорло (2007, 2008, 2022), О. А. Ярмошук (2001, 2002), Е. А. Кошелевої (2001), О. А. Яреценка (2021), О. В. Кузенкова (2019), М. О. Боровика (2016, 2017).

Ґрунтовний аналіз наявної літератури, а також результати анкетування (опитування) курсанток ЗВО МВС дають право стверджувати, що сучасний освітній процес майбутніх офіцерів-жінок у ЗВО МВС зі специфічними умовами навчання, їх службова й подальша професійна діяльність у підрозділах НПУ відрізняється різноплановістю завдань, що виконуються, високим фізичним, емоційним та інтелектуальним навантаженням, постійним зростанням обсягу освітньої та службової інформації, яку потрібно своєчасно та якісно обробляти, високим рівнем відповідальності за результати навчання та професійної діяльності [4; 9].

Тому дослідження особливостей навчання й службової діяльності майбутніх офіцерів-жінок НПУ у контексті їх спеціальної підготовленості, на нашу думку, є невичерпаним та своєчасним.

Мета роботи: дослідити особливості професійного навчання й службової діяльності майбутніх офіцерів-жінок для підрозділів Національної поліції України в ЗВО МВС зі специфічними умовами навчання, а також з'ясувати, яким чином специфічні умови навчально-службової діяльності курсанток пов'язані з рівнем їх спеціальної підготовленості.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення навчально-методичних рекомендацій, інтернет ресурсів за тематикою дослідження, документальний метод, метод порівняння.

Виклад основного матеріалу дослідження. Спираючись на наукові дослідження [1; 2; 4; 5] та власний досвід, до особливостей навчання та службової діяльності майбутніх офіцерів-жінок у ЗВО МВС в високою вірогідністю можна віднести:

виконання службових обов'язків у складі добових нарядів із забезпечення діяльності ЗВО МВС та його структурних підрозділів;

залучення до участі в охороні публічної безпеки та громадського порядку в населеному пункті за місцем розташування ЗВО;

залучення до роботи в оперативних (слідчо-оперативних) групах підрозділів внутрішніх справ;

виконання обов'язків у бронезилеті зі спеціальними засобами;

суворе дотримання розпорядку дня у ЗВО;

щоденні заняття зі стрійової підготовки;

практична підготовка майбутніх офіцерів-жінок у підрозділах Національної поліції України;

підвищення рівня практичної складової освітнього процесу;

постійне зростання обсягу освітньої інформації при обмежених термінах навчання;

високий рівень відповідальності за результати власного навчання;

високе нервово-емоційне напруження;

перенавантаження інтелектуальної сфери;

тривале перебування в умовах гіподинамії (зниженням рухової активності, що пов'язане із значним освітнім навантаженням та під час виконання службових обов'язків);

службова необхідність виконання нормативів службової підготовки (тактичної, вогневої, фізичної).

Згідно із наказами Міністерства внутрішніх справ України та ректора навчального закладу усі курсанти ЗВО, у тому числі й курсантки мають нести службу в добових нарядах згідно графіку нарядів. Добовий наряд призначається для збереження особового складу, вогнепальної зброї та боеприпасів, оперативної й криміналістичної техніки, спеціальних засобів, засобів зв'язку, службових приміщень та іншого майна навчального закладу (установи), підтримання внутрішнього порядку та дисципліни освітнього процесу. Несення служби у добовому наряді є одним із засобів виховання майбутніх правоохоронців, підтримки високої дисципліни та згуртованості колективу, й вимагає від майбутніх офіцерів-жінок високого рівня свідомості, відповідальності, фізичної й психологічної готовності, знання своїх функціональних обов'язків.

Відповідно керівним документам у системі МВС передбачається залучення курсантів старших курсів до заходів, які здійснюються підрозділами НПУ, з охорони публічної безпеки та громадського порядку в населеному за місцем розташування навчального закладу, під час різноманітних свят, масових заходів та у місцях масового відпочинку. Майбутні офіцери, у тому числі й жінки, протягом навчального року, а також у виняткових випадках за наявності

непереборних обставин, що виникають за певних умов, зокрема, викликані надзвичайними ситуаціями техногенного, епідеміологічного, природного, соціального або воєнного характеру, стихійним лихом, та офіційно закріплені на законодавчому рівні, можуть залучатися до охорони публічного порядку у місцях масового відпочинку громадян.

Також майбутні офіцери-жінки протягом навчального року можуть залучатися до роботи оперативних (слідчо-оперативних) груп міських та районних підрозділів НПУ в межах населеного пункту до розташованій навчальний заклад. Ключовими завданнями щодо залучення курсантів до роботи у складі слідчо-оперативних груп є: закріплення теоретичних знань, отриманих на певному етапі навчання відповідно до напрямку; поглиблене ознайомлення та навчання правильному алгоритму (тактиці) дій працівника НПУ під час виконання конкретних оперативно-службових завдань, методам діяльності з попередження, розкриття та розслідування злочинів; набуття та вдосконалення професійних навичок і вмінь. Під час виконання службових обов'язків щодо здійснення охорони громадського порядку та залучення до роботи слідчо-оперативних груп у базовому практичному органі підрозділів НПУ до майбутніх офіцерів-жінок висувуються високі вимоги стосовно їх спеціальної підготовленості.

Під час несення служби в добовому наряді, протягом заходів з охорони публічної безпеки та громадського порядку майбутні офіцери-жінки ЗВО МВС виконують свої обов'язки у важкому спорядженні, маючи на озброєнні спеціальні засоби: гумові та пластикові кийки; електрошокові пристрої; засоби обмеження рухомості (кайданки, сітки для зв'язування тощо) тощо. Уміння та рухові навички у майбутніх офіцерів-жінок щодо вміння та ефективного використання спеціальних засобів набуваються та формуються протягом навчання у ЗВО МВС. Однією із основних дисциплін, де формуються та вдосконалюються ці навички є спеціальна фізична підготовка.

Розподіл службового часу майбутніх офіцерів ЗВО МВС визначається розпорядком дня, який затверджує керівник навчального закладу зі специфічними умовами навчання. Розпорядок дня включає в себе основні складові щодо регламентування навчальної та службової діяльності, медичного забезпечення, побутових умов тощо. Розподіл часу здійснюється таким чином, щоб забезпечити у ЗВО МВС постійну готовність майбутніх офіцерів поліції до виконання професійних обов'язків, створити умови для підтримання внутрішнього порядку, забезпечення дисципліни й всебічного виховання й навчання курсантів. Суворе дотримання розпорядку дня виховує у вчорашніх школярів почуття обов'язку, внутрішню дисципліну, налаштовує на максимально ефективне сприйняття навчального матеріалу, підвищує працездатність, сприяє фізичному розвитку та загартуванню організму.

Особливістю навчання майбутніх офіцерів-жінок у ЗВО МВС також є щоденні заняття зі стройової підготовки, які включені у розпорядок дня навчального закладу зі специфічними умовами навчання. Заняття проводяться з понеділка по п'ятницю включно протягом академічної години. Стройова підготовка майбутніх офіцерів-жінок ЗВО МВС має на меті вдосконалення стройового вишколу поліцейських, навчання їх діяти чітко та злагоджено, виконувати команди як в поодиначому порядку, так і в складі команди. Для виконання поліцейськими чітких, швидких і вправних дій при виконанні одиночних стройових прийомів, прийомів зі зброєю, дій у складі команди (групи) їм необхідно мати достатній рівень фізичної підготовленості.

Використання документального методу дозволяє стверджувати, що до специфічних умов навчання в ЗВО МВС також можна віднести проходження обов'язкової практичної підготовки майбутніми офіцерами-жінками у підрозділах Національної поліції [6; 8]. Головною метою практичної підготовки майбутніх офіцерів-жінок є набуття й вдосконалення практичних вмінь та навичок, пов'язаних з їх майбутньою професійною діяльністю. До основних практичних вмінь та навичок відносяться: забезпечення безпеки громадян, застосовуючи при необхідності, фізичну силу, спеціальні засоби, вогнепальну зброю, інші силові засоби та методи; оперативні дії щодо переслідування, затримання й транспортування правопорушника до підрозділу поліції; виконання практичних дій без упередження за будь яких обставин; припинення порушень публічного (громадського) порядку та масових заворушень. Із переліку видно, що практична підготовка майбутніх офіцерів-жінок в підрозділах Національної поліції передбачає значні фізичні навантаження й вимагає високого рівня їх спеціальної підготовленості.

Враховуючи досвід участі правоохоронців в Антитерористичній операції та Операції об'єднаних сил на сході України 2014-2022, можна стверджувати, що однією з ключових особливостей освітнього процесу майбутніх офіцерів ЗВО МВС зі специфічними умовами навчання на сучасному етапі є значне нарощування практичних навичок у системі підготовки курсантів й колосальний об'єм навчальної та наукової інформації при скорочених термінах навчання, особливо на старших курсах, стажування, навчальні практики, чергування тощо. Це викликає у курсантів/курсанток високе нервово-емоційне напруження, високий рівень відповідальності за результати навчання, може призвести до перевантаження їх інтелектуальної сфери. [9].

Загальну сукупність визначених факторів впливу, більшість з яких можна визначити як стресові, на майбутніх офіцерів-жінок в умовах навчання у ЗВО МВС зі специфічними умовами навчання, дає нам привід класифікувати зміст та структуру їх діяльності як професійну діяльність офіцерів-жінок НПУ.

Унаслідок необхідності опрацювання значного навчально-наукового об'єму інформації, в умовах дефіциту часу, майбутні офіцери-жінки намагаються додатково витратити власний вільний час на вивчення та закріплення освітнього матеріалу. Цей процес відбувається у вечірній та нічний час, у вихідні дні, у години самостійної роботи на шкоду здоров'ю та в збиток фізичним тренуванням, в умовах гіподинамії, в читальних залах, навчальних аудиторіях та лабораторіях, в гуртожитках тощо. Також до зниження рухової активності майбутніх офіцерів-жінок призводить тривале виконання певних службових обов'язків у положенні сидячи за комп'ютерною технікою, пультах технічної охорони, в автомобільній та спеціальній техніці тощо.

Внаслідок недостатньої рухової активності, інтелектуального та психологічного перевантаження, недостатнього використання засобів фізичної підготовки й фізичної активності, обмеженого перебування на свіжому повітрі, процеси фізичного розвитку та вдосконалення у багатьох майбутніх офіцерів-жінок проходять неповноцінно. Як результат:

порушення функціонування систем організму, погіршення обміну речовин, що несприятливо відображається на стані здоров'я майбутніх офіцерів-жінок та веде до різного роду захворювань. Окрім того, зниження інтересу та небажання займатися фізичною підготовкою та спортом, погіршення результатів рівня фізичної підготовленості, недостатнє відновлення організму, швидка стомлюваність, надлишкова маса тіла, що у свою чергу не сприяє головній меті – підготовці висококваліфікованого фахівця у ЗВО ВМС зі специфічними умовами навчання.

До того ж знижена рухова активність майбутніх офіцерів-жінок несприятливо позначається на стані їх м'язової системи. М'язи стають в'ялими, зменшуються в розмірах. М'язовий «корсет», а це м'язи спини та черевного пресу, не виконує своєї основної функції – хребет не утримується в вертикальному, прямому положенні, що призводить до погіршення кровопостачання мозку та, у наслідку, зниження розумової та фізичної працездатності правоохоронців жінок [8].

Ключовою особливістю навчання та службової діяльності майбутніх офіцерів-жінок у ЗВО ВМС зі специфічними умовами навчання у відповідності наказу Міністерства внутрішніх справ від 26.01.2016 року № 50 є службова необхідність у періодичній перевірці та здачі ними нормативів зі службової підготовки [6]. Перелік нормативів, до перевірки яких залучаються майбутні офіцери-жінки включає такі види службової підготовки: тактична підготовка, вогнева підготовка й фізична підготовка. До перевірки тактичної підготовки відносяться виконання ситуативних завдань; вогневої підготовки – вправ зі стрільби та нормативів з вогневої підготовки; фізичної підготовки – ситуативних завдань і контрольних нормативів фізичної підготовленості.

На теперішній час в системі фізичної підготовки ВМС існує певна колізія у нормативах з фізичної підготовленості для жінок поліцейських. Так, різниця у нормативах з фізичної підготовки для жінок на вступних іспитах до ЗВО ВМС зі специфічними умовами навчання та на (випускному) державному іспиті з фізичної підготовки є суттєвою, і складає близько 30 % (табл. 1).

Таблиця 1

Нормативи з фізичної підготовленості для жінок - кандидатів на навчання у ЗВО ВМС та курсанток випускного курсу

№ з/п	Назва контрольної вправи	нормативи кандидатів на навчання			нормативи на старших курсах		
		«5»	«4»	«3»	«5»	«4»	«3»
1	Комплексна силова вправа (разів за 1 хв)	50	45	40	35	32	29
2	Біг 100 м (с)	14,5	15,0	15,5	16,5	17,0	17,5
3	Біг 1000 м (хв, с)	3,50	4,10	4,25	4,10	4,40	5,10
4	Човниковий біг 10x10 м (с)	30,0	31,0	32,0	31,0	32,0	33,0

Причому для дівчат кандидатів на навчання у ЗВО ВМС нормативи є значно вищими ніж для курсанток старших курсів навчання. Таким чином, емпіричні дослідження підтверджують той факт, що низький рівень фізичної підготовленості кандидатів на навчання до ЗВО ВМС зі специфічними умовами навчання, а також недоліки традиційної системи фізичної підготовки у ЗВО ВМС не дозволяють забезпечити високий рівень фізичної підготовленості майбутніх офіцерів-жінок, достатнього рівня професійного навчання курсанток.

Висновки. Спеціальна підготовленість майбутніх офіцерів, в тому числі жінок, є одним із пріоритетних чинників якості їх правоохоронної діяльності у підрозділах НПУ, забезпечення законності при охороні правопорядку та боротьбі зі злочинністю в державі. Однак, недостатня фізична підготовленість кандидатів до вступу на навчання у ЗВО ВМС, недостатній рівень спеціальної підготовленості майбутніх офіцерів-жінок й особливості освітнього процесу у ЗВО ВМС негативно впливають на рівень навчання й службову діяльність курсанток, і у подальшому можуть негативно відобразитися на їх професійній діяльності.

Перспективи подальших досліджень. Передбачається дослідити переваги та перспективи включення засобів гирьового спорту до програми спеціальної фізичної підготовки майбутніх офіцерів-жінок підрозділів Національної поліції України.

Література

- Боровик М. О. Особливості фізичної підготовки жінок поліцейських. Наукові досягнення, відкриття та шляхи розвитку педагогічної науки: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 26-27 травня 2017 р.). Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2017. С.11–15.
- Горська М. О. Особливості професійного навчання поліцейських у сучасних умовах. *Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України* : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 20 трав. 2016 р.). Харків, 2016. С. 116–120.
- Дідковський В. А. Фізична підготовка працівників Національної поліції України : навч. посіб. / [В. А. Дідковський, В. В. Бондаренко, О. В. Кузенков]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОРМ Кандиба Т. П., 2019. 98 с.
- Манько В. М. Особливості підготовки правоохоронців у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання. *Вища школа*. 2015. № 7–8. С. 16–27.
- Пашковская М. В. Особенности практической подготовки курсантов Национальной академии внутренних дел. *Актуальные проблемы практического обучения* : сб. науч. тр. Междунар. науч.-метод. конф. (Могилев, 4 нояб. 2014 г.). Могилев, 2014. С. 28–30.
- Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26 січ. 2016 р. № 50. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>.
- Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України від

09.09.2015. 2015. № 40-41.

8. Спеціальна фізична підготовка : навч. посіб. / [В. Бондаренко, С. Решко, В. Дідковський та ін.] ; за заг. ред. В. Чернея, Р. Сербина. Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОР Кандиба Т. П., 2021. 341 с.

9. Тьорло О. І., Домінюк М. М., Голодівський М. Ф., Кмицяк М. В., Костовський М. Г., Підпригора М. В. Обґрунтування необхідності підвищення рівня спеціальної підготовленості майбутніх офіцерів-жінок підрозділів Національної поліції. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)* : зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенко. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. Вип. 2 (146) 22. С. 132–135. DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.2(146)28.

10. Bondarenko, V., Okhrimenko, I., Tverdokhvalova, I., Mannapova, K., & Pronenko, K. (2020). Formation of the professionally significant skills and competencies of future police officers during studying at higher educational institutions. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 12(3), 246-267. doi: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.3/320>.

References

1. Borovyk M. O. Osoblyvosti fizychnoi pidhotovky zhinok politseiskykh. *Naukovi dosiahnennia, vidkryttia ta shliakhy rozvytku pedahohichnoi nauky: materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. (m. Zaporizhzhia, 26-27 travnia 2017 r.)*. Zaporizhzhia : Klasychnyi pryvatnyi universytet, 2017. S.11–15.

2. Horska M. O. Osoblyvosti profesiinoho navchannia politseiskykh u suchasnykh umovakh. Osoblyvosti pidhotovky politseiskykh v umovakh reformuvannia systemy MVS Ukrainy : zb. materialiv Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Kharkiv, 20 trav. 2016 r.). Kharkiv, 2016. S. 116–120.

3. Didkovskiy V. A. Fizychna pidhotovka pratsivnykiv Natsionalnoi politsii Ukrainy : navch. posib. / [V. A. Didkovskiy, V. V. Bondarenko, O. V. Kuzenkov]. Kyiv : Nats. akad. vnutr. sprav, FOP Kandyba T. P., 2019. 98 s.

4. Manko V. M. Osoblyvosti pidhotovky pravookhorontsiv u vyshchykh navchalnykh zakladakh zi spetsyfichnymu umovamy navchannia. *Vyshcha shkola*. 2015. № 7–8. S. 16–27.

5. Pashkovskaia M. V. Osobennosti praktycheskoi podhotovky kursantov Natsionalnoi akademyy vnutrennykh del. *Aktualnye problemy praktycheskoho obucheniya* : sb. nauch. tr. Mezhdunar. nauch.-metod. konf. (Mohylev, 4 noiab. 2014 h.). Mohylev, 2014. S. 28–30.

6. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro orhanizatsiiu sluzhbovoi pidhotovky pratsivnykiv Natsionalnoi politsii Ukrainy : nakaz MVS Ukrainy vid 26 sich. 2016 r. № 50. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>.

7. Pro Natsionalnu politsiiu : Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 № 580-VIII // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 09.09.2015. 2015. № 40-41.

8. Spetsialna fizychna pidhotovka : navch. posib. / [V. Bondarenko, S. Reshko, V. Didkovskiy ta in.] ; za zah. red. V. Cherneia, R. Serbyna. Kyiv : Nats. akad. vnutr. sprav, FOP Kandyba T. P., 2021. 341 s.

9. Torlo O. I., Dominiuk M. M., Holodivskiy M. F., Kmytsiak M. V., Kostovskiy M. H., Pidporyhora M. V. Obgruntuvannia neobkhdnosti pidvyshchennia rivnia spetsialnoi pidhotovlenosti maibutnikh ofitseriv-zhinok pidrozdiliv Natsionalnoi politsii. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Serii № 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport)* : zb. naukovykh prats / Za red. O. V. Tymoshenka. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M.P. Drahomanova, 2022. Vyp. 2 (146) 22. S. 132–135. DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.2(146)28.

10. Bondarenko, V., Okhrimenko, I., Tverdokhvalova, I., Mannapova, K., & Pronenko, K. (2020). Formation of the professionally significant skills and competencies of future police officers during studying at higher educational institutions. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 12(3), 246-267. doi: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.3/320>.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.5(150).10

Дорофєєва Т. І.

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент

Котляр С.М.

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент

Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків

СИСТЕМА АВТОМАТИЗОВАНОГО КОНТРОЛЮ ТА УПРАВЛІННЯ ФІЗИЧНИМИ НАВАНТАЖЕННЯМИ В ЛИЖНОМУ СПОРТІ

До останнього часу відсутні дані досліджень і наукові розробки контролю та моделювання тренувальних навантажень у лижному спорті для дітей дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованої базової підготовки з використанням сучасних баз даних в навчально-тренувальному процесі. **Мета статті** – показати один з можливих підходів до аналізу та узагальнення навчально-тренувальних навантажень у підготовці лижників-гонщиків, допомогти науковцям та тренерам-практикам, а також побудити їх до пошуку альтернативних шляхів, форм і методів вивчення творчої діяльності тренера. **Методи дослідження:** вивчення, аналіз і синтез літератури, педагогічні спостереження, методи математичної статистики з використанням системи управління баз даних Access. **Результат.** Представлена автоматизована інформаційна система педагогічного контролю навчально-тренувальних навантажень на прикладі лижного спорту, яка розроблена на базі системи управління баз даних Access. Її використання дозволяє: здійснювати уніфіковане збирання інформації; вираховувати похідні показники та робити статистичну обробку даних; відображати динаміку основних параметрів тренувальних й змагальних навантажень; складати різноманітні види звітів за період будь-якої тривалості; створювати моделі різних